

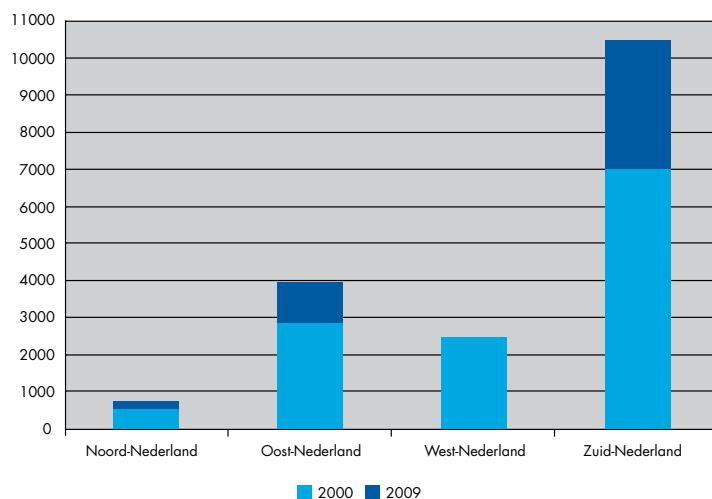
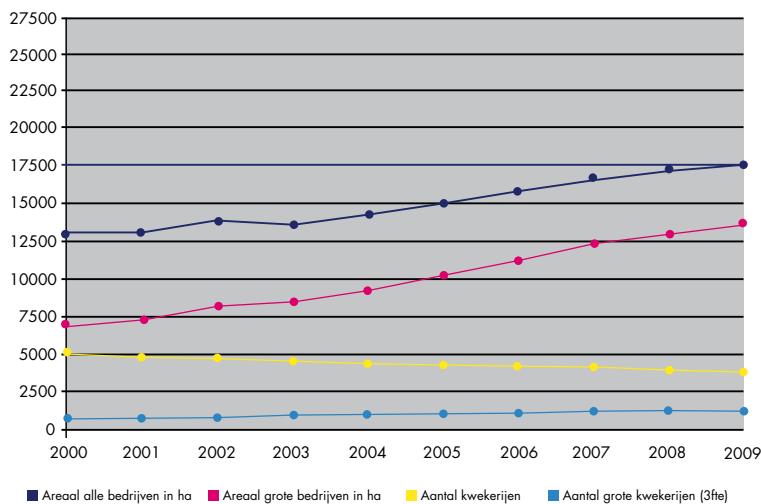
Business is boom(ing)

Groeicijfers boomkwekerij op lange termijn indrukwekkend, maar het is niet alles goud wat blinkt

Een nieuw blad over de boomkwekerijsector is niet compleet zonder wat sociaal-economische verkenningen. Deze eerste keer focussen wij op algemene trends over de laatste vijftien jaar. De cijfers zijn indrukwekkend, zelfs fenomenaal. Theo van Montfort zal vanuit zijn visie op de boomkwekerijsector aangeven of het allemaal goud is wat blinkt. Hij heeft een groot aantal functies binnen de boomkwekerijsector vervuld en werkt momenteel bij Abab Consultants.

Auteur: Hein van Iersel

Sterke uitbreiding areaalboomteelt

Ontwikkeling aantal bedrijven en areaal 2000-2009

Areaal boomkwekerij gewassen per regio 2000-2009

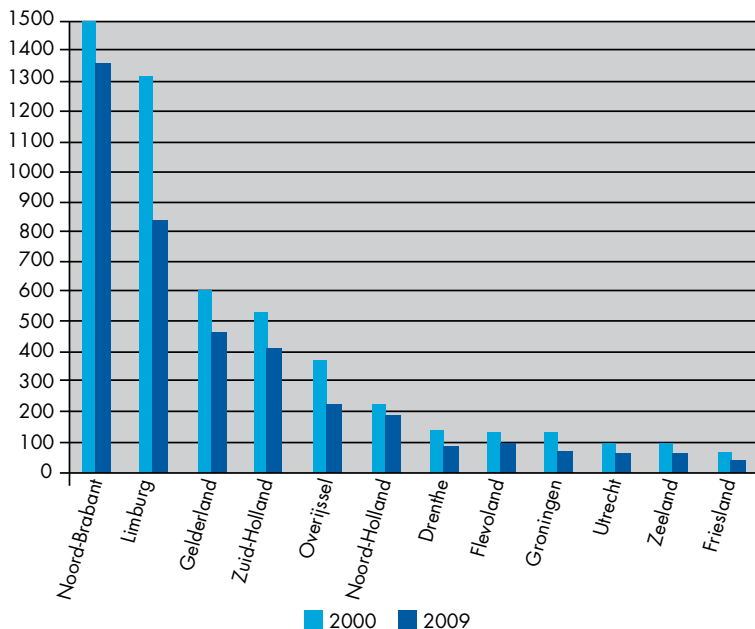
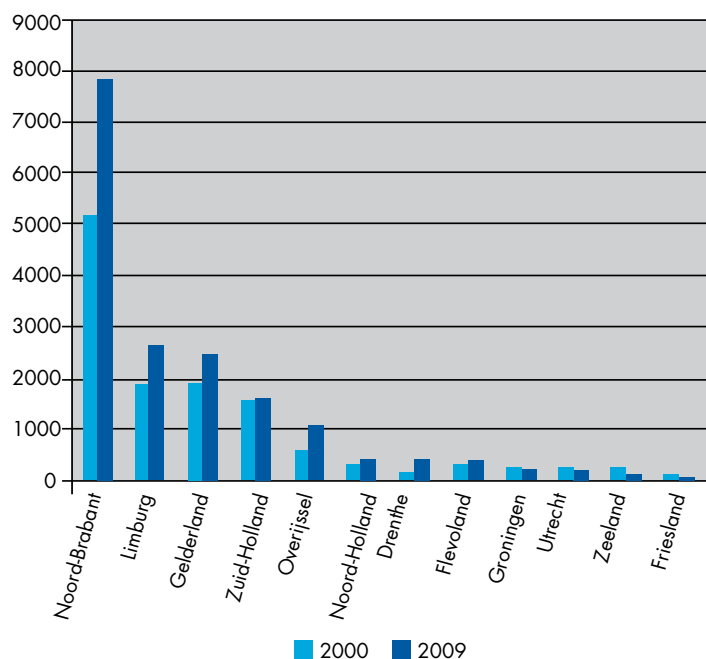
In de laatste vijftien jaar is het areaal boomkwekerijgewassen ongeveer verdubbeld tot 17.570 hectare. De stijging over de laatste tien jaar was iets minder explosief: 35%. Vooral in Zuid-Nederland ging het hard. Hier steeg dit areaal in absolute getallen met bijna 3.500 hectare, een stijging van 55 procent. In dezelfde periode gaf het totaal areaal landbouwgewassen overal in Nederland een forse daling.

Theo van Montfort: " Natuurlijk is de branche de laatste jaren heel fors gegroeid, maar neem de cijfers wel met een korrel zout. Pas de laatste jaren heeft de overheid het systeem geperfectioneerd en worden teelten op een juiste manier geteld. Tien, vijftien jaar geleden lieten vooral boeren met een tweede tak hun areaal boomteelt uit de boeken. Blijft natuurlijk dat de groei enorm is geweest.

Deze groei is voornamelijk terug te voeren op de teelt van zwaardere kwaliteiten. Vaste planten-kwekers zijn gegaan van P9 naar 2, 5 of zelfs 12 liter potten, kwekers van sierheesters van 60-80 naar 150-200 en laanboomkwekers van 10-12 naar 30-35 en groter. Groei wordt verder vaak opgelegd door de marktpartijen en vooral door de afnemers. Afnemers zijn op zoek naar producenten die grotere aantallen planten kunnen leveren.

Oppervlakte boomkwekerijgewassen per provincie

Boomteelt areaal per provincie 2000 en 2009

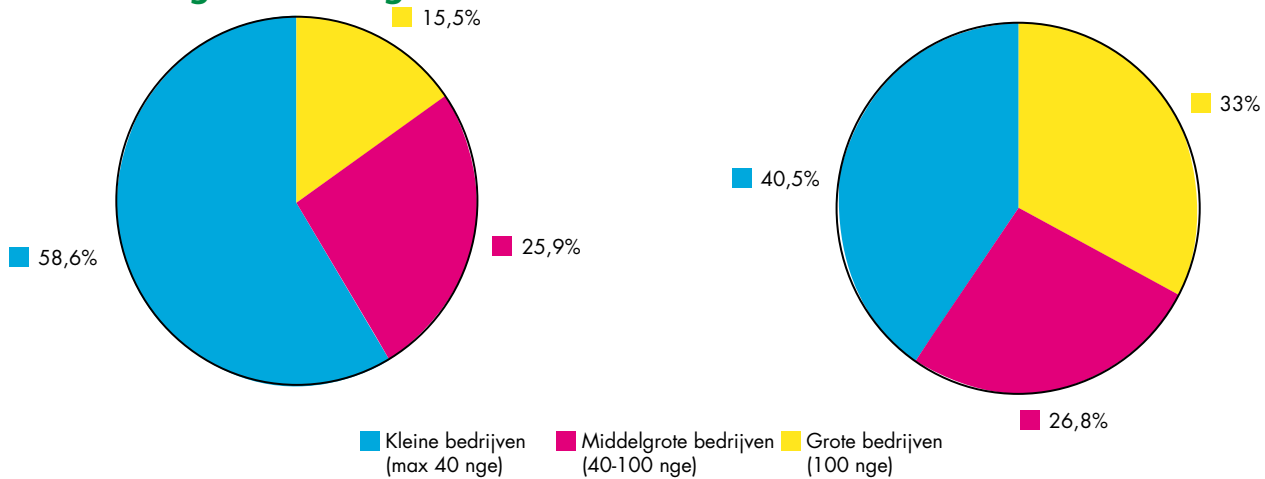
Aantal kwekerijen per provincie 2000 en 2009

Noord-Brabant is de belangrijkste provincie van Nederland op het gebied van de boomkwekerijsector. Zowel op het gebied van het aantal bedrijven als areaal is deze provincie veruit de grootste. Bijna 45 procent van het totale areaal boomteelt in Nederland ligt in Noord-Brabant. In de Brabantse gemeente Zundert komt de meeste boomteelt voor. In 2003 was daar 1.390 hectare ingeruimd voor de boomteelt, wat neerkomt op een dikke 10 procent van het totale areaal boomteelt in Nederland. De gemeente Kesteren in Gelderland stond in 2003 met 930 hectare boomteelt op een tweede plaats. Overigens zijn Gelderland en ook Limburg beide goed voor circa 15 procent van het areaal boomteelt in ons land. Friesland is met 36 bedrijven en 70 hectare de provincie met het kleinste areaal aan boomteelt.

Theo van Montfort: "Brabant, Limburg en Gelderland zijn inmiddels goed voor veel meer dan de helft van het Nederlandse boomteelt-areaal. Maar nog steeds komt de handelsgeest in veel gevallen uit de regio Boskoop. Innovatie en ondernemerszin komt ontegenzeggelijk vooral uit Zuid-Nederland." Boomkwekers in het zuiden zijn in de visie van Van Montfort toch wat introverter met hun vak bezig en hebben meer aandacht voor productie en teelttechniek. Ondernemers in het zuiden waren en zijn ijzersterk in massaproductie, en werden daarbij geholpen door de veiling, die zorgde voor afzet en distributie. De regio Boskoop liep daarbij traditioneel juist voorop in marktgericht handelen. Van Montfort ziet daarom voor Brabant nog tal van kansen voor bedrijven die letterlijk en figuurlijk hun grenzen willen verkennen. Veel ondernemers beseffen in dit verband volgens Van Montfort nog te weinig dat het weliswaar gaat om kwaliteit, maar dan wel om de kwaliteit die gevraagd wordt. Als er gevraagd wordt om een drietakker, heeft het geen zin om viertakkers te kweken. Je bent dan zeker te duur."

Steeds meer grootschalige boomtelers

Verdeling bedrijven 2000

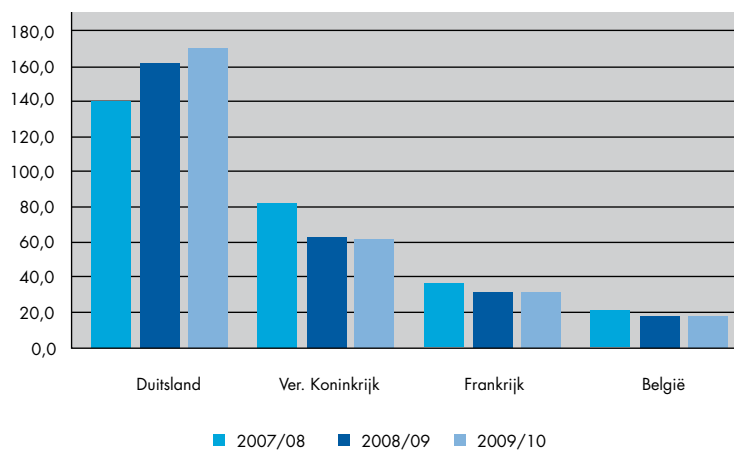
Verdeling bedrijven 2009

Nederland had in Nederland nog 3.897 agrarische bedrijven met boomteelt. Het leeuwendeel van deze bedrijven (67 procent) biedt werk aan twee of minder dan twee arbeidskrachten. In 2000 was het percentage met minder dan twee arbeidskrachten veel hoger: 85%.

Theo van Montfort: "Bedrijven zijn groter geworden, Dat wil niet zeggen dat er meer verdiend wordt. Integendeel zelfs. Het rendement per plant is in de loop der jaren afgenomen. Dat is een trend die je overal in de landbouw terugziet. Was in het verleden een containerveld van 2 hectare nog voldoende voor een goede boterham, inmiddels is een bedrijf van 3 hectare eerder de ondergrens." Van Montfort duidt in dit verband ook op de rol van de banken. 'Ook banken moeten meters maken' is zijn visie. Een wat oudere ondernemer, met een redelijk rendement en voldoende zekerheden die een relatief klein bedrag wil lenen zal vaak minder welkom zijn bij een bank dan een jonge starter die om tonnen verlegen zit. Het resultaat: grote bedrijven worden groter en kleine bedrijven houden er mee op of worden overgenomen. Volgens van Montfort zit hierbij doorgaans weinig verschil in de productiewaarde per hectare. Deze is over de hele sector globaal op hetzelfde niveau. Natuurlijk zijn laanbomen duurder dan vaste planten, maar de doorlooptijd en het aantal planten per hectare maken het verschil goed.

Export stabiel, zelfs lichte groei

Uitvoer van boomkwekerijproducten uit Nederland (in miljoenen euros)

De Nederlandse boomkwekerijsector heeft in de periode juli 2009 t/m mei 2010 voor 417,4 miljoen euro uitgevoerd. Dat is ongeveer 2 miljoen euro meer (+0,5%) dan vorig seizoen, toen in deze periode voor 415,4 miljoen euro werd uitgevoerd. Dit wil volgens de NBvB niet zeggen dat het met de hele sector even goed gaat als vorig seizoen. Veel segmenten en afzetkanalen doen het –aldus de NBvB- beduidend slechter. Een van de oorzaken betreft de vondst van boktorlarven in de buurt van Boskoop. Ook op middellange termijn is de export redelijk stabiel. Belangrijkste reden daarvan is de nog steeds fors stijgende omzet naar Duitsland.

Theo van Montfort: "De omzetten in de boomteelt blijven weliswaar overeind, maar de rendementen staan onder druk. Zowel arbeid en financiering zijn het afgelopen jaar duurder geworden. Bij de kleinere bedrijven betreft de rekening courant rente soms wel 8,5 procent als het aankomt op financiering. Dat komt ook door het aanscherpen van bancaire regels in de afgelopen jaren en door de kredietcrisis." Voor 2010 geldt dat bedrijven die voor 1 april moesten leveren vaak moeilijker of niet konden verkopen of slechte prijzen hebben gekregen. Vraag en prijs voor leveringen na 1 april dit jaar waren aanmerkelijk beter.